

ارش و دیه

دکتر زهره اسمعیلی
متخصص پزشکی قانونی

مجازاتهای مقرر در قانون

حد

قصاص

دیه

تعزیر

چنانچه **رابطه علیت** بین رفتار شخص حقوقی و خسارت وارد شده احراز شود دیه و خسارت قابل مطالبه خواهد بود.

دیه مقدر؟ دیه مقدر، مال معینی است که در شرع مقدس به سبب جنایت غیر عمد بر نفس، عضو یا منفعت مقرر شده است.

ارش؟ ارش دیه غیر مقدر است که میزان آن در شرع تعیین نشده است و میزان خسارت وارده با در نظر گرفتن دیه مقدر و با جلب نظر کارشناس میزان آن را تعیین می کند.

دیه دختر و پسر در اعضا و منافع تا کمتر از ثلث دیه کامل مرد یکسان است و چنانچه ثلث یا بیشتر شود دیه دختر به نصف تقلیل می یابد.

در موارد ارش فرقی میان دختر و پسر نیست.

هرگاه پزشک در معالجاتی که انجام می دهد موجب صدمه به بیمار شود و **عمل او مطابق با مقررات پزشکی و موازین فنی نباشد** (در ایجاد صدمه یا مدیریت درمان آن صدمه) ضامن دیه است.

قصور پزشکی معادل دیه یا ارش نیست بلکه معادل درصد سهم مشتی عنه برای پرداخت دیه یا ارش متعلقه به عارضه ی ایجاد شده ناشی از خطای پزشکی در فرد شاکی است.

مقدار ديه

موارد ديه کامل در مقررات شرع تعيين شده است و ميزان آن در ابتدای هرسال توسط رئيس قوه قضاييه براساس نظر مقام رهبري تعيين و اعلام می شود.

۹۰۰ ميليون تومان سال ۱۴۰۲

براساس ماده ۵۵۵ قانون مجازات اسلامی در صورتی که رفتار مرتکب و **فوت** مجنی عليه هردو در یکی از ماههای حرام (**محرم، رجب، ذی القعدة و ذی الحجه**) واقع شود **علاوه بر ديه** **نفس یک سوم ديه نیز افزوده می شود.** (تغليظ)
در حکم تغليظ فرقی بين بالغ و غيربالغ، دختر و پسر، مسلمان و غيرمسلمان نیست.

سقط جنين نیز **پس از پيدایش روح**، مشمول حکم تغليظ است.

تغليظ ديه مخصوص **قتل نفس** است و در جنایت بر اعضا و منافع جاری نیست.

نگاهی بر دیه جنین

ماده ۷۱۶: دیه سقط جنین به ترتیب ذیل است

- الف- نطفه ای که در رحم مستقر شده است، دو صدم دیه کامل. (۲ تا ۴ هفتهگی از زمان لقاح)
- ب- علقه که در آن جنین بصورت خون بسته در می آید، چهار صدم دیه کامل. (۲ تا ۴ هفتهگی)
- پ- مضغه که در آن جنین بصورت توده گوشتی در می آید، شش صدم دیه کامل. (۴ تا ۸ هفتهگی)
- ت- عظام که در آن جنین بصورت استخوان درآمده لکن هنوز گوشت روییده نشده است، هشت صدم دیه کامل. (۱۲ هفتهگی)
- ث- جنینی که گوشت و استخوان بندی آن تمام شده ولی روح در آن دمیده نشده است یک دهم دیه کامل. (۱۸ هفتهگی)
- ج- دیه جنینی که روح در آن دمیده شده است اگر پسر باشد دیه کامل و اگر دختر باشد نصف دیه کامل

دیه و ارش متعلقه به ضایعات کودکان فلج مغزی

• اختلال در توانایی ارتباطی و توانایی دریافت مطالب

کلاس ۱	اختلال خفیف در توانایی ارتباطی ، مشکل بیان و دریافت مطالب	ارش ۹٪
کلاس ۲	اختلال متوسط در توانایی ارتباطی ، مشکل بیان و دریافت مطالب	ارش ۲۴٪
کلاس ۳	فقط توانایی ارتباط غیرکلامی در بیان مطالب باقی مانده باشد (استفاده از ایما و اشاره)	ارش ۳۹٪
کلاس ۴	به هیچ روشی توانایی بیان مطالب ندارد و تنها توان دریافت مطالب با ایما و اشاره باقی مانده است	ارش ۶۰٪
کلاس ۵	به هیچ روشی توانایی دریافت مطالب هم ندارد	ارش ۹۰٪

• نقص عضوی اندامهای فوقانی

اندام غالب	بنا به نتیجه معاینات مبنی بر اینکه توانایی انجام اعمال ضروری و مراقبت از خود باقی مانده و در انجام اعمال ظریف تا چه میزان توانایی دارد	۹ الی ۶۰ درصد ارش
اندام مغلوب	بنا به نتیجه معاینات مبنی بر اینکه توانایی انجام اعمال ضروری و مراقبت از خود باقی مانده و در انجام اعمال ظریف تا چه میزان توانایی دارد	۴ الی ۴۵ درصد ارش
هر دو اندام باهم	بنا به نتیجه معاینات مبنی بر اینکه توانایی انجام اعمال ضروری و مراقبت از خود باقی مانده و در انجام اعمال ظریف تا چه میزان توانایی دارد	۱۹ الی ۸۵ درصد ارش

فلج کامل اندام ها دیه دارد. (یکطرفه، یک سوم و دوطرفه، دوسوم دیه کامل)

نقص عضوی اندامهای تحتانی

کلاس ۱	توانایی ایستادن دارد و راه می رود اما در بالا رفتن از پله ناتوان است	ارش ۹٪
کلاس ۲	توانایی ایستادن دارد اما به سختی و فقط در سطح صاف راه می رود	ارش ۱۹٪
کلاس ۳	به سختی می ایستد و فقط با کمک راه می رود	ارش ۳۹٪

از بین بردن بینایی هردو چشم دیه کامل واز بین بردن بینایی یک چشم نصف دیه دارد. (ماده ۶۸۹)

از بین بردن شنوایی هردو گوش دیه کامل واز بین بردن شنوایی یک گوش نصف دیه دارد. (ماده ۶۸۲)

نقص عضوی ناشی از اختلالات عصبی کنترل ادرار

کلاس ۱	توانایی نسبی در کنترل ادرار همراه با بعضی موارد بی اختیاری	ارش ۹ %
کلاس ۲	توانایی کنترل ادرار بصورت رفلکسی با کاهش ظرفیت مثانه	ارش ۲۴ %
کلاس ۳	کاهش توانایی در کنترل ادرار بصورت رفلکسی	ارش ۳۹ %

بی اختیاری دائم ادرار یا مدفوع دیه کامل دارد. (ماده ۷۰۵)

مثال

خانم ۲۲ ساله **G1P1** با سن بارداری ۴۰ هفته و بارداری دوقلو با شکایت از کاهش حرکات جنین و گذشتن تاریخ زایمان به درمانگاه زنان مراجعه و چند ساعت بعد از پذیرش بدلیل اینکه علایمی از درد، آبریزش و خونریزی نداشته باثبات سن بارداری ۴۰ هفته در پرونده اجازه ترخیص بارضایت شخصی داده می شود. ۳ روز بعد باشکایت درد زایمان در بیمارستان بستری و ۲ ساعت بعد به لیبر بیمارستان منتقل می شود. بلافاصله بعد از ورود به لیبر کیسه آب پاره می شود که مکونیومی بوده و با اطلاع پزشک دستور دستور تحت نظر صادر می شود و فرصت زایمان طبیعی داده می شود. بدلیل عدم زایمان علیرغم فول شدن ۲ بار و کیوم می شود و پس از ۶ ساعت قل اول با دیستوشی شانه و قل دوم با آپکار ۲ در دقیقه اول و ۳ در دقیقه پنجم با چهار دور پیچیدگی **cord** دور گردن با پوزیشن **occiput posterior** متولد شده که سریعاً احیا و **intubated** شده و به **NICU** منتقل می شود. پس از سه سال پدر شیرخواران که قل اول مبتلا به فلج ارب شده و قل دوم هم **CP** شده از پزشک معالج بابت قصور پزشکی در زایمان شکایت می کند

بخشی از نتیجه بررسی در جلسه کمیسیون

ختم حاملگی با تاخیر صورت گرفته و بدلیل نقص در مدیریت زایمان که منجر به استرس جنین داخل رحمی گردیده و نیز بدلیل تکنیک نادرست زایمان و ایجاد عوارض عصبی محیطی در اندام فوقانی نوزاد قل اول و عوارض فلج مغزی در نوزاد قل دوم، قصور پزشکی متخصص زنان بدلیل عدم نظارت بر عملکرد ماماها، مسوول و عدم حضور به موقع و ختم به موقع و براساس اصول فنی بارداری و اطلاع دیر هنگام به متخصص اطفال به میزان ۲۰ درصد محرز است. قصور ماما بدلیل عدم اطلاع رسانی به پزشک در خصوص شرایط نامساعد جنین به میزان ۱۰ درصد تعیین و قصور پزشکی متخصص اطفال بدلیل **intubation** دیر هنگام و تاثیر اقدام مذکور در عوارض قل دوم به میزان ۵ درصد تعیین می شود.

ارش نقص عضو آسیب شبکه بازویی در اندام فوقانی

محل آسیب	نقص عضو حرکتی	ارش نقص عضو حرکتی	نقص عضو حسی	ارش نقص عضو حسی
C5-C6 Erb Duchenn	%75	%25	%15	%5

ماده ۷۰۵: جنایتی که موجب عدم ضبط دائم ادرار یا مدفوع شود دیه کامل دارد. (هر دو ۲ دیه)

ماده ۵۶۴: فلج کردن عضو دارای دیه معین دوسوم دیه آن عضو را دارد.

ماده ۶۸۹: از بین بردن بینایی هر دو چشم دیه کامل دارد.

ماده ۶۹۰: کاهش بینایی به همان نسبت دیه دارد.

ماده ۶۸۲: از بین بردن شنوایی هر دو گوش دیه مقدر دارد.

ماده ۶۸۴: کاهش شنوایی به همان نسبت دیه دارد.

اختلال در توانایی ارتباطی و ازدست دادن توانایی دریافت مطالب تا ۹۰ درصد ارش

سوال: پزشک متخصص اطفال مسوول پرداخت چه مبلغی بعنوان خسارت است؟

متخصص اطفال به میزان **۵ درصد از جمع دیه و ارش متعلقه به قل دوم** موظف به پرداخت است:

- ۱- دو دیه بابت ایجاد بی اختیاری دایم ادرار و مدفوع قل دوم
- ۲- دو سوم دیه کامل بابت فلج کامل اندامهای تحتانی قل دوم
- ۳- دو سوم دیه کامل بابت فلج کامل اندامهای فوقانی قل دوم
- ۴- ۹۰ درصد ارش اختلال شدید در توانایی ارتباطی و ازدست دادن توانایی دریافت مطالب قل دوم
- ۵- دیه اختلال بینایی و شنوایی به نسبتی که از بین رفته است
- ۶- خسارت مربوط به اختلال در توانایی جنسی که بعد از بلوغ قابل رسیدگی خواهد بود

خسته نباشید.....